

Dolenjski list

Glasiilo Osvobodilne fronte okrajev Črnomelj, Kočevje, Novo mesto in Trebnje

Leto II. — Stev. 14.

NOVO MESTO, 7. aprila 1951.

Izhaja tedensko

MIHA POČRVINA — španski borec;

Ljudstva Španije ni mogoče premagati

Pred 15 leti je fašistični general Franko, podprt od nacistične Nemčije in fašistične Italije, napadel svoje ljudstvo. Goloroko ljudstvo se je borilo proti napadalcu od julija 1936 do februarja 1939. Z vsestransko pomočjo Hitlerja in Mussolinija in najbolj reakcionarnih ter mračnih elementov z zapada, je Franko po dveh in pol letih krvavih borb uspelo, da je vojaško premagal špansko republiko.

Delovni ljudje vsega sveta so borbo v Španiji spremljali z velikim zanimanjem in občudovali herojstvo ljudstva, ki se je golih rok borilo dve in pol leti proti nastopajočemu fašizmu v Evropi.

Delavci iz raznih dežel Evrope in drugih delov sveta so pod najtežjimi okolnostmi prihitali na pomoč hrabremu ljudstvu Španije, ki se ni borilo samo za svoje pravice, temveč za napredek in svobodo delovnih ljudi celega sveta.

Tudi jugoslovanski narodi so španskemu ljudstvu prihitali na pomoč. Nemalo je bilo primerov, da so se skrivaj vkrcali na tovorne ladje in po večtedenski mučni vožnji prispeli v Španijo. Nekateri prostovoljci so prepotovali vse evropske dežele, romali iz zapora v zapor in po dolgih mesecih končno prišli v Španijo. Sovražniki španske republike so bili povsod na delu, da bi zagotovili generalu Franku zmago nad republiko, nad španskim ljudstvom.

Nikoli ne bomo mogli pozabiti toplih tovariških sprejemov španskega ljudstva po mestih in vasih, ki smo jih doživeli prostovoljci mednarodnih brigad.

General Franko je takrat vojaško zmagal, ni pa premagal volje in duha španskega ljudstva. Dvanajst let se že bore španski voditelji proti krvavemu režimu generala Franka in proti izdajalcem iz vrst delavskega razreda, ki so krivi, da ob razpadu fašizma v Nemčiji in Italiji ni razpadel tudi fašistični sistem v Španiji.

Takšnega ljudstva kakor je špansko, ni mogoče pokoriti z nobenim orožjem. Najboljši dokaz za to so velikanske stavke, ki so pred tedni zajele v Barceloni čez 400.000 delavcev in nameščencev sredi najhujšega frankovskega režima.

Strojni park in delavnice združnega sklada bodo v veliko pomoč združnemu sektorju

Združni sklad pri OLO Novo mesto bo s strojnimi parkom in raznimi delavnicami, ki se sedaj organizirajo, v veliko pomoč združništvu v celotnem okraju. Ze dosedaj razpolaga podjetje s štirimi traktorji s prikolicami, dvema motornima kosilnicama, enim snopoveznikom, 10 mlatilnicami in z raznimi drugimi stroji. Stroji so razporejeni na sektorje, tako da so zadržugim in združnim ekonomijam vedno na razpolago. V kratkem nameravajo kupiti še en traktor.

Za popravilo strojev imajo mehanično delavnico v Straži. S prvim aprilom je začela obratovati v St. Jerneju pod vodstvom podjetja mizarska delavnica, ki bo izdelovala za zadrug predvsem mizarske izdelke, ki so potrebni pri kapitalnih izgradnjah. Poleg mizarske delavnice je urejena tudi kolarska delavnica. V načrtu imajo še kovarsko delavnico, s čimer bo združnikom zelo ustrezno. V Dolnji Straži stoji že več let opuščena poljska opekarna, ki je svojočasno dajala najboljšo opeko. Podjetje se pogaja z lastnikom zaradi prevzema in obnove opekarnice. Kaže, da bo tudi ta opekarna začela obratovati že v prvi polovici aprila. Poleg prvotne zidne opeke (za dimnike in podobno) bodo izdelovali tudi strešno opeko.

Podjetje ima še precejšnje težave s kreditom, vendar pa posamezne zadrug že spoznavajo koristi, ki jih bodo imele od dobro organiziranih delavnic, obratov in strojnega parka ter so priskočile podjetju na pomoč, kakler ne bo dobilo potrebnih kreditov. Zaradi boljšega izkoriščanja strojnega parka in delavnice je zaenkrat še potrebno, da je oboje pod nadzorstvom podjetja. Ko pa se bodo posamezne zadrug razširile in okrepile, bodo delavnice in strojni park prišle pod neposredno upravljanje samih zadrug. (p)

Vse naročnike opozarjamo na objavo na 4. strani

„Zdaj šele vidimo, kako lepa je naša tovarna...“

Na obisku pri novomeških tekstilcih

Tam, kjer so pred nekaj leti še skakali po travnikih nad bregom Krke v Bršljinu otroci, stoji ponosna tekstilna tovarna. To ve marsikdo, manj pa jih je, ki bi vedeli, da je ta, po osvoboditvi zgrajena tovarna ena najbolj modernih tekstilnih tovarn v Sloveniji. Mnogi tudi še ne vedo, da ima ta tovarna najbolj higienske prostore, da je ena najmlajših tovarn volnarske stroke in da ima sorazmerno najmanj strokovnega kadra. V njej dela skoraj 95 odstotkov priučenih delavcev, povečini kmečkih deklet, ki so pred leti pustila poljska dela in stopila za stroje. Navzlic temu pa se postavlja s svojimi izdelki v prvo vrsto naših najboljših tekstilnih proizvajalcev. Se manj pa je takih, ki bi vedeli, da delajo v tekstilni tovarni izključno po brigadnem sistemu, da poznajo tekmovanje kot stalen način dela, da so letni finančni plan izpolnili s 103,5%, da so lani znižali proizvodne stroške kar za 32%, da delajo letos samo iz domačih surovin in da so njihovi izdelki navzlic temu še boljši.

Podobnega naštevavanja bi bilo lahko še veliko. Novomeški tekstilci ga sami sicer ne bi navajali — preskromni so, da bi govorili ali pisali o svojih uspehih. Delajo, kakor da bi bili vsi ti pomembni uspehi nekaj, kar je samoobsebi umevno. Skromnost, požrtvovalnost in jasna delavska zavest — to družijo trden kolektiv delavstva in uslužbencev novomeške tekstilne tovarne.

Vsak mesec razglasijo v tovarni najboljšo brigado. Za nagrado gre najboljša brigada na stroške tovarne na obisk v sorodno tekstilno tovarno po želji delavk samih. V februarju je zmagala Pirčeva brigada. Za poučni izlet so si izbrale mariborsko tovarno volnenih in vigogna izdelkov. Na pot je odšlo 11 delavk z mojstrom in obratovodjem. Takole pripovedujeta o zanimivem izletu udeleženci Zagorjeva in Jaksetova:

„...Nad vse lepo je bilo in marsikaj smo videle, kar nas je zanimalo in kar nam bo koristilo. Tovarna, ki smo si jo ogledale, je bila zgrajena že v stari Jugoslaviji. Njeni prostori so nas zelo razočarali. Tako tesno je povsod in temno, na fleh imajo cement, zračenje pa je nezadostno. Higiiena v tovarni je zaradi slabih, predvojnih prostorov slaba. V takih starih luknjah, ki jih je zidal izkoriščevalski kapitalist, se snaga tudi težko vzdržuje.

Zdaj šele vidimo, kako lepa je naša tovarna, zgrajena po osvoboditvi. Pri nas imamo povsod parket, svetlobe dovolj, prostora okrog strojev pa toliko, da lahko tudi plešemo okoli njih. Ubogi ljudje, ki morajo delati v tako slabih prostorih, kot smo jih videle v mariborski tovarni...“

Se tele sta pripomnili dopisniku: „...Če boste kaj pisali o nas, potem zapišite, da smo zelo hvaležne vodstvu tovarne, da nam je omogočilo poučni izlet. Se posebej pa smo hvaležne tov. Lupšatu, predsedniku krajevnega odbora sindikatov tekstilcev v Mariboru, ki nas je pričakal

na postaji in bil ves čas obiska z nami. Omogočil nam je, da smo videle vse, kar nas je zanimalo. Če pa bomo kdaj šle spet na izlet, pa želimo pogledati v tovarno svilenih tkanin, najraje v Varaždin.“

Novomeške tkalke so si v Mariboru ogledale še mariborsko predilnico in tkalnico ter bivšo Hutterjevo tekstilno tovarno. V predilnici so si ogledale ves tehnološki proces predelave bombaža do tekstilnega blaga, v tekstilni tovarni pa jih je najbolj zanimala proizvodnja česanke, sukanca ter tiskanje blaga. Zelo jih je zanimal avtomatski presukovalni stroj, kakršnega v Novem mestu še nimajo in opravljajo to še na roke. Pred odhodom so povabile mariborske tekstilce na obisk v Novo mesto.

Marsikaj bi bilo treba še napisati o novomeški tekstilni tovarni. Prostora je premalo, če bi hoteli opisati požrtvovalnost

posameznih tkalskih in predilskih brigad, ljubezen posameznikov do dela, voljo za tekmovanje, ki preveva delavce in nameščence tovarne in prizadevanje vseh, da bi postalo podjetje še boljše.

V tovarni skrbijo poleg kakovosti blaga tudi za okus potrošnikov. Pravkar so pripravili 250 novih vzorcev blaga, ki bodo lahko zadovoljili še tako izbirčnega potrošnika. Delavski svet, ki je v tovarni pred kratkim zasedal, je prvič potrdil bilanco za leto 1950 in sprejel načrt za leto 1951. Člani del. sveta so poleg vsega posebej poudarili trenutne naloge delavcev in nameščencev tovarne: vse sile za varčevanje in nadaljnjo borbo za boljšo kakovost izdelkov ter znižanje proizvodnih stroškov.

Dolenjski tekstilci so na pravi poti, da se bodo v vrsti najboljših uvrstili med prve. R. P.

Jubilej zaslužne belokranjske prosvetne de'avke

Na Vinici pri Beli krajini, v rojstem kraju pesnika Otona Zupančiča, obhaja te dni 70 letnico rojstva zaslužna belokranjska javna delavka Poldka Bavdkova, upokoena učiteljica in znana zbirateljica belokranjskega narodnega blaga. Poldka Bavdkova je zastopnica starejše učiteljske generacije v Beli krajini, ki je utirala deželici ob Kolpi pot v lepše življenje še v času, ko je belokranjski človek bežal z rodne grude v tujino, od koder se je vračal v domovino le še umreti. Poldka je vrstnica in sodelavka že pokojnega in v času njegovega prosvetnega delovanja zelo popularnega viniškega učitelja Lovšina. Na njegovo pobudo se je pričela zanimati za belokranjske narodne vezenine. Z dolgoletnim študijem in marljivim zbiranjem je ohranila današnjemu rodu vse prekrasne značilnosti belokranjske domače obrti, ki je po njenem prizadevanju in prizadevanju ravnateljca Boža Račiča zaslovela daleč preko meja naše domovine. Zbirka elementov belokranjske narodne vezenine in njene vsestranske uporabe v domači in umetni obrti je danes bogata zbirka Poldke Bavdkove, na katero je jubilejanka upravičeno ponosna, saj je ta zbirka njeno življenjsko delo. Na jesenski

razstavi lokalnega gospodarstva v Beli krajini so v etnografskem oddelku, ki ga je organiziral in aranžiral ravnatelj Božo Račič, vezenine Poldke Bavdkove bile med najlepšimi razstavnimi predmeti. Jubilejanka je obljubila, da bo po njeni smrti zbirka prešla v last Belokranjskega muzeja v Metliki.

Jubilejanka Poldki Bavdkovi, ki je zaslužna za kulturno prosvetno rast Bele krajine, iskreno čestitamo k življenjskemu jubileju in želimo, da bi še dolgo vrsto let delovala za Belo krajino, ki jo je vzljubila in ji na starost vrača: Ljubezen za ljubezen! —c.

Čez Teško vodo gradijo nov železobetonski most

Med vojno porušen most čez Teško vodo v Gotni vasi pri Novem mestu bo obnovljen. Pred kratkim so se delavci republiškega podjetja Slovenija-cesta že lotili pripravljalnih del. Nov most bo iz železobetona, ker sedanji zasilni leseni most ne bi več dolgo vzdržal živahnega prometa na Glavni cesti med Novim mestom in Belo krajino.

Zakaj ima posestnik Florjančič večjo davčno osnovo, kot njegov sosed Bojanc

Posestnika Florjančič in Bojanc sta sosed v neki vasi pri St. Petru. Za leto 1949 sta imela enako davčno osnovo, ker se je ta predpisovala za skupine davčnih zavezancev približno enakih dohodkov. Izgleda, da sta bila s to odmero oba zadovoljna, čeprav v resnici nimata enakih dohodkov, kar je pokazal obračun za leto 1950.

Posestnik Florjančič na sestanku davčnih zavezancev ni mogel takoj razumeti, da ima pri manjši površini zemlje skoraj

15.000 din več davčne osnove kot njegov sosed Bojanc z nekoliko več zamlje. Prav ta primer odmere dohodnine med dvema na videz enakima sosedoma pri ustvarjanju letnega dohodka je pokazal veliko prednost novega načina ugotavljanja dohodnine. Poglejmo primer:

Obrračunski list za Florjančiča pokaže, da je v letu 1950 pridelal 1500 kg žita. Od te količine je prodal po vezani ceni 280 kg, tako da mu je ostalo za seme, prehrano družine in prosto razpolaganje okrog 1000 kg žitaric. Vna je pridelal 1100 l, od tega prodal po vezani ceni 250 l. Od 600 kg pridelanega krompirja je oddal 100 kg. Družinska člana sta samo dva in oba sopsobna za delo. Njegova davčna osnova znaša 84.000 din in je točno utemeljena.

Posestnik Bojanc ima petčlansko družino, v kateri sta dva za delo nesposobna člana. Njegov pridelek žitaric za leto 1950 je okrog 1400 kg. Od te količine je prodal po vezani ceni 260 kg; pridelek vina je enak kot pri Florjančiču, oddal pa ga je 200 l. Od 300 kg pridelanega krompirja je oddal prav toliko kot Florjančič, se pravi 100 kg. Davčna komisija je naračunala Bojancu 70.000 din davčne osnove.

Primer nam pokaže, da je davčna komisija krajevnega ljudskega odbora postopala vestno. Pri odmeri dohodnine je upoštevala vse pogoje posameznega davčnega zavezance, ki vplivajo na zvišanje ali znižanje davčne osnove. Ti pogoji so: število za delo sposobnih članov gospodarstva, čisti donos posestva po posameznih vejah gospodarstva, višina prodanih količin po vezanih, to je nižjih cenah, predvsem pa količine, ki ostanejo posameznemu gospodarstvu po odračunanju potreb za seme in prehrano družine za prosto razpolaganje. Te količine se vračunajo v davčno osnovo po višjih enotnih cenah. Ker so cene v prosti prodaji zelo visoke, sestavljajo glavno davčno osnovo prav ti prosti viški. (p)

Novo mesto in Kočevje, zmagovalca v medmestnem tekmovanju

V počastitev volitev v Ljudsko skupščino LRS je Mestni ljudski odbor v Novem mestu napovedal tekmovanje mestom Črnomelj, Krško, Kočevje, Metlika in Trebnje v štirih točkah, o čemer smo pisali 3. marca.

Po poročilih, ki smo jih prejeli od posameznih ljudskih odborov, so bili doseženi ti rezultati:

1. Novo mesto: množičnih sestankov volivcev je bilo v mestu 21, dvoje predvolilnih zborovanj in dva sestanka širšega aktivaa. skupaj torej 25 sestankov in zborovanj. Povprečna udeležba na sestankih: 80 % volilnih upravičencev.

Črnomelj: množičnih sestankov je bilo 8, dva sestanka širšega aktivaa in eno zborovanje, skupno torej 11 sestankov in zborovanj.

Krško: množičnih sestankov so imeli 18. Povprečna udeležba 60 %.

Kočevje: množičnih sestankov je bilo 9, tri zborovanja in en sestanek širšega aktivaa, skupno 13 sestankov in zborovanj. Povprečna udeležba 85 % volilnih upravičencev.

Metlika: skupno so imeli 15 predvolilnih sestankov in zborovanj s povprečno udeležbo 75 %.

Trebnje: volilnih sestankov in zborovanj je bilo skupno 20 s povprečno udeležbo 43 %.

2. Udeležba volitev: Novo mesto 99,27 %, Črnomelj 98,09 %, Krško 98,04 %, Kočevje 99,50 %, Metlika 91,04 %, Trebnje 97,07 %.

3. Glasovi v skrinjici brez tiste: Novo mesto 0,30 %, Črnomelj 1,50 %, Krško 1,01 %, Metlika 7,25 %, Kočevje 0,50 odstotka, Trebnje 2,30 %.

4. Pri raznih javnih delih je bilo napravljenih:

Novo mesto 5512 ur prostovoljnega dela (samo na področju mesta), Črnomelj 1800 ur, Kočevje 250 ur, Krško 2329 ur, Metlika 311 ur in Trebnje 1460 ur prostovoljnega dela.

Novo mesto je torej zmagalo v številu opravljenih prostovoljnih ur na javnih delih in v najmanjšem odstotku glasov v črni skrinjici, drugo mesto pa je doseglo v volilni udeležbi. Kočevje je doseglo prvo mesto v volilni udeležbi, obe mesti pa sta s tem dosegli prvo mesto v skupni oceni uspehov ob volitvah v Ljudsko skupščino LRS. Krško, Metlika, Črnomelj in Trebnje si delijo ostala mesta.

Razširitev članstva, glavna naloga OF v okraju Trebnje

Med glavnih nalog dela frontnih organizacij po zadnjih uspešnih volitvah šteje sekretariat okrajnega odbora OF v Trebnju predvsem ugotovitev osnovnih organizacij. V tednih pred volitvami so sprejeli v članstvo OF 107 novih članov, vendar pa so v tej številki zajeti samo tisti novi člani, ki so tudi že dobili nove legitimacije.

Velik delež za dobro politično delo pred volitvami imajo tisti vaški odbori OF, ki so v zadnjih mesecih začeli živahno delati. Mnogi odbori so imeli redne seje, sami so sklicevali vaške sestanke in se pogovorili s člani, pobrali so precej zaostale članarine

Metličani se pripravljajo za 27. april

Pred dnevi se je v Metliki sestala 50-članski aktiv OF. Na sestanku so kritično pregledali svoje delo in prišli do zaključka, da je bil tekmovalni načrt za 10. obletnico OF premalo stvaren. V organizacijskem delu ni bilo točno navedeno, kaj je treba storiti za povečanje članstva OF. To skrb so sedaj prevzele žene, katere tudi urejajo redno plačevanje članarine OF. Tudi za gospodarska vprašanja se aktiv OF do sedaj ni dovolj brigal.

Kritizirali so delo ljudskega odbora, ker nekateri odborniki ne pokažejo pravega zanimanja v delu; zato tudi na zboru volivcev nimajo kaj poročati. Največ dela v odboru tajnica in še dva, trije odborniki. Aktiv OF si je zadal nalogo, da bo v bodoče boljše pripravil zbere volivcev. Kritično je bilo pregledano tudi delo KUD, zato ker v le-

in tudi sicer utrjevali svoje organizacije. Med najboljšimi so bili vaški odbori OF v Sv. Križu, 6 vaških odborov v Mokronogu, ki so sprejeli 40 novih članov, VO OF Dobrnice, Catež, Krmelj (30 novih članov), Primskovo, Sela-Sumberk, St. Lovrenc ob Femenici in Tržišče.

Poleg razširitve vrst članstva pa čaka organizacije OF še druga važna naloga: ugotovitev Ljudske inšpekcije, ki je v mnogih predelih in okrajih samo še na papirju. Po razpustitvi komisij državne kontrole na okrajnih ljudskih odborih so postale naloge grup ljudskih inšpekcij obširnejše in še bolj pomembne.

tošnjem letu ni priredil Prešernove proslave. Posamezne sekcije KUD se sedaj pripravljajo na proslavo 10. obletnice OF. Pripravljajo godbeno sekcijo, ki bo dobila nova glasbila, pevski zbor, folklorno skupino, katera pa v svoje vrste ni prilegnila mladine kot bi bilo to potrebno, ter dramsko skupino. V tednu OF bodo šle posamezne skupine na gostovanje v Črnomelj in Gradac.

Muzejsko društvo v Metliki je imelo v planu za 27. april odpreti Belokrajnski muzej. Ker bo težko dobiti prostore za muzej, bo moral aktiv OF skupno z ljudskim odborom napraviti vse potrebno, da bo dobil muzej potrebne prostore.

Za zgodovinski dan OF je mladina v Metliki sprejela nalogo, da bo okrasila mesto in grobove padlih borcev. Pripravili bodo tudi kres za predvečer 27. aprila in bariklado. Posamezne organizacije in ustanove bodo imele svečane seje svojih odborov. R. F.

O delu Osvobodilne fronte v Stopičah in okolici

Prebivalci Stopič in okolice so v zadnjih letih že večkrat dokazali, da hočejo z duhom časa naprej. To so pokazali z lepo udeležbo na delovnih akcijah, na dobro obiskanih sestankih, z velikim zanimanjem za izobraževalne tečaje in tudi z dokaj rednim izpolnjevanjem svojih gospodarskih obveznosti. Spomnimo se samo velike vne- me, ki so jo pokazali leta 1948 pri začetnih delih za gradnjo združenega doma. Kar se je dalo napraviti s samo delovno silo, so napravili; ko pa bi morali dobiti tehnično pomoč, brez katere ni bilo mogoče nadaljevati z delom in iste niso dobili, je delo prenehalo.

Izobraževalni tečaj v zimi leta 1949-50 je bil v Stopičah najbolj obiskan. Tudi letošnjega izobraževalnega tečaja se je udeleževalo večkrat do 70 ljudi; dokaz, da si ljudje želijo znanja in napredka. Med vojno požgana šola je bila med prvimi, ki

so bile obnovljene. Danes s to šolo Stopičani niso zadovoljni. Zgraditi hočejo novo, veliko, svetlo šolo. S pravo gorjansko vztrajnostjo so se lotili dela. 15 vaških brigad se izmenoma udeležuje prostovoljnega dela pri izkopu temeljev za novo šolo. Kopanje v skali je težko brez stroja za vrtnje kamna. Obljub za kompresor imajo iz Novega mesta že precej, stroja še ne. Toda Stopičani ne čakajo in delajo kljub temu, ker imajo z obljubami že izkušnje...

Napačno bi bilo trdit, da Fronta pri teh skupnih naporih za gospodarski napredek in kulturni dvig kraja nima zasluga. Saj so prav dobri frontovci tisti, ki so povsod prvi, kadar gre za skupne interese. Posamezni frontovci dajejo pobude za razne akcije. Toda — to so pobude posameznikov, ne pa plod dobro zasnovanega dela množične borbene organizacije. Prav v tem pa je Fronta v Stopičah mnogo premalo storila.

Ce ocenjujemo delo Fronte v Stopičah v zadnjem času, lahko rečemo, da je Fronta kot organizacija v celoti pri teh skupnih akcijah Stopičanov bolj slučajni sopolnik kot pa vodja in organizator prizadevanja za gospodarski in kulturni napredek kraja.

Ce se spusti v razgovor z enim ali drugim članom odbora Fronte o delu organizacije, ti nič kaj rad o tem ne govori. Sekretar Fronte pravi, da imajo dokaj redne seje, toda udeležba je zelo majhna; odborniki baje pr- vijo, če ne bi bilo obvezne oddaje, potem bi že sodelovali. Da, seveda, to je razumljivo. Ako bi bila Fronta neke vrste molzna krava, potem bi se za funkcije v organizaciji gotovo še potegovali. Ker pa je OF borbena organizacija, kar pove za njeno ime, in ker ima Fronta pred seboj cilje, ki se ne ujemajo s pobožnimi željami nekaterih posameznikov, potem je seveda takim odbornikom delo v odboru Fronte nerodno.

Nedelavnost Fronte v stopičkem sektorju se čuti zlasti med ženami in mladino. Res so žene za letošnji osmi marec s sodelovanjem mladine priredile dobro uspešno kulturno prireditev. Toda — to ni bila pobuda Fronte, pač pa žene-matere, ki je v vojni dala sina edinca za našo svobodo, pa je kljub temu našla pot do srca žen in mater tistih, ki so padli, zapeljani po naukih vojskujočega se škofa, na nasprotni strani. Proti zaostalosti žena bi morala Fronta razviti svojo delavnost. Še vedno je čutili — posebno med ženami — neko pregrajo, ki loči posamezne družine in je precejšnja ovira za večje politično delo v teh vaseh. Zakaj se še danes sliši med ženami in tudi mladino, kadar je treba na volišče:

»Kaj bo ženska, ona je za kuhinjo in za delo na polju, volitve so samo za moške.«

To so posledice stare miselnosti. Ali ni bilo še nikogar, ki bi tem ženam pojasnil, da so prav tako enakovredni član človeške družbe kot moški, z istimi pravicami in dolžnostmi? To enakopravnost jim je priborila Osvobodilna fronta.

Priprave za proslavo zgodovinske obletnice OF bodo prinesle novega poleta v delo organizacije v Stopičah in okolici.

Kaj pa v Rodinah in Sredgori

Množične organizacije v Rodinah, Sredgori in drugih vaseh, ki spadajo pod KLO Talčji vrh, niso dovolj delavne. Ne bi mogli reči, da spijo kar povprek in vsi. Za razvedrilo mladine je dobro poskrbljeno, predvsem, če se ozremo v kot, kjer so Rodine! Od tam prihaja tako glasna muzika in veselje mladine, da ne moreš niti slišati, kako se člani OF pripravljajo na proslavo 10. obletnice OF. Se odborniki organizacije OF ne zavedajo pomena rojstnega dneva vstajenja našega ljudstva? Naj dokažejo z delom, da bo tudi njihov partizanski kraj dostojno proslavil veliki praznik Osvobodilne fronte! F.

Kako je letos z odmero davkov

V teh dneh so po vseh naših krajih sestanki kmetov, ki z davčnimi komisijami primerjajo lanske dohodke. Letošnji način ugotavljanja dohodkov je še naprednejši od lanskega: za vsakega zavezanca posebej se ugotavljajo dohodki.

Sestanki so bili ponekod zelo živahni. Marsikje ljudem še ne gre v račun, da bodo morebiti utajeni dohodki preveljeni na ramena drugih. Okrajni in krajevni ljudski odbori namreč dobro vedo, kakšen je narodni dohodek. Gre za to, da se te ugotovitve pravično porazdelijo. Nič koliko potov in pritožb bo odpadlo, če bodo na takih sestankih sodelovali res vsi davčni zavezaneci. Sklepi, sprejeti na takem sestanku, so dokončni in bo pozneje le v izrednih primerih mogoče še kaj popravljati.

Kako je s plačevanjem davkov? V novomeškem okraju je večina davkoplačevalcev že poravnala zaostanke za leto 1950. Brez izterjave pri nekaterih »trdih« gospodarih seveda tudi letos ne bo šlo. Slike kakor s plačevanjem zaostankov pa je s predplačili za letos. Komaj dobra polovica je pobrana. Krajevni ljudski odbori v novomeškem okraju, prav tako pa tudi v okrajih Trebnje, Črnomelj in Kočevje vse premalo mislijo na izterjevanje davkov. S tem prihajajo dosikrat sami v težave. Določeni odstotek od pobranih davčin dobijo namreč KLO, če pa se za te vrste državnih dohodkov ne zanimajo, se jim pa marsikje tudi zgodi, da ostanejo več mesecev brez plač.

Eden najboljših krajevnih ljudskih odborov, ki se zavedajo, da davek ni breme, temveč dolžnost, je KLO Zburc. Finančni poročevalec na KLO, tov. Pirnar, je vesten sodelavec odbora. Z dobrim delom in prepričevanjem med kmeti je dosegel, da okrajni ljudski odbor nima kaj opraviti pri davkoplačevalcih vasi okoli Zburc. Davki so plačani, računi čisti.

V zadnjem času sta se popravila v plačevanju davkov tudi KLO Zagrad in Kamenec, slabo pa je v Suhi krajini. Tudi tu velja stara ugotovitev: davke plačujejo mali kmetje skoraj popolnoma v red, zaostanke pa imajo bogatejši davkoplačevalci.

Taki odborniki nam niso potrebni!

Nič kolikokrat se pošteni kmetje upravičeno razburjajo nad špekulanti in skrivarji, to je nad takimi gospodarji, ki tajijo lastne prideleke, čeprav cela vas ve, koliko je pridelal ta ali oni.

»Mi moramo oddati vse pošteno do kilograma in do litra predpisa, zakaj pa nekateri ne?«

Kaj naj odgovorimo takim poštenim kmetom? Samo to: da so za špekulante in malomarneže vedno pripravljena tudi grenka zdravila. — Kmetje v St. Petru so v glavnem oddali že precej vina lanskega pridelka. Hrastar Jože iz Dol. Grčevja pa je zatrjeval, da vina nima toliko, kolikor bi ga bilo treba prodati in da se o tem vsakdo lahko prepriča tudi v njegovi kleti. Hrastar je vedel, čemu je vabil odkupovalce na ogled kleti. Vino je skrtil k znanцу Radoščku.

Zalostna je slika odbornika KLO St. Peter in člana zadruge Radoščka. Že v jeseni je bil pri Hrastarjevih in jih je opozoril, naj vino skrijejo; ponudil jim je nato še lastno zidnico. Delal pa je račune brez krmarja — njegovo dvojno lice se je prikazalo v pravi luči v trenutku, ko je komisija ugotovila v njegovi zidnici skrito špekulativno vino. Takih odbornikov ne potrebujemo, taki nam niso potrebni! Za delo na krajevnih ljudskih odborih potrebujemo poštene ljudi, ki ne bodo obremenjevali bajtarjev na račun bogatih kmetov, ali pa celo skrivali pridelke špekulantov v lastnih kletih.

Kaj pravijo kmetje v St. Petru in Grčevju k takim odbornikom? Peter Herec

KMETIJSKI SVETOVALEC

Uničujmo poljske škodljivce

Poljske miši in vrane delajo veliko škodo na polju. Miši so se v zadnjih letih zelo razpasle, tako da je bil zaradi njih pridelek na marsikateri obronbi njiivo zelo zmanjšan. Nič manjše škode ne delajo tudi vrane.

Ministrstvo za kmetijstvo je poskrbelo za potreben strup za miši in za vrane. Strup za miši imajo na razpolago vse kmetijske zadruge. Kot pravijo poročila, pa se kmetovalci premalo zanimajo za uničevanje poljskih miši, kar bi bilo predvsem njim samim najbolj v korist. Res je, da bo letos teh poljskih škodljivcev manj z ozirom na

mokro zimo, vendar ne bi smeli podcenjevati tudi zastrupljanja. Treba se je poslužiti razpoložljivih sredstev, da se ta škodljivci zatre. Seveda je potrebno pri akciji dobre organizacije v okviru cele vasi ali kraja, sicer ni pravega uspeha. Tu bi lahko veliko naredili tudi vaški odbori OF za dobre organizacijske priprave zastrupljanja.

Zastrupljanje vran pa je bolj kočljivo; zato so to nalogo prevzele lovske družine. Za to akcijo potrebujejo lovske družine čim več kokošjih jajc. Jajca pošljejo določenemu strokovnjaku, ki jih pravilno za-

strupi in pošlje spet lovski družini. Ta jih potem razpostavi na določena mesta. Ze prvi poizkusi s trupom v jajcih so se odlično obnesli. Od enega pravilno nastavljenega zastrupljenega jajca je poginilo tudi do deset vran. Na poziv poverjeništa za kmetijstvo, naj vsak kmet prispeva nekaj jajc za zatiranje vran, se jih je odzvalo zelo malo. Sedaj, ko se orje, je najboljši čas za zastrupljanje vran. Vrane se najraje zbirajo na sveže preorani njivi. Če ima lovska družina na razpolago zastrupljena jajca (imefi pa mora najprej seveda zdrava jajca), lahko prav sedaj doseže največ uspehov. Ko so na polju zreli poljski pridelki, zastrupljanje ni tako uspešno. To je tudi edini namen teh vrstic. Upamo, da ga bodo frontovci in člani frontnih odborov tudi tako razumeli.

Od 6. do 13. aprila 1941 v Novem mestu

Deset let je minilo od burnih dogodkov prvega jedna druge svetovne vojne. Bradce bo verjetno zanimalo, kako je bilo takrat v Novem mestu. Obudimo spomin na tiste dni in jim posvetimo nekaj vrstic.

V nedeljo 6. aprila 1941 večina Novomeščanov pri vstajanju še ni vedela, da je bila Jugoslavija ponoči napadena in da je v vojni. Le redki, ki so med 6. in 7. uro zjutraj bili slučajno pri radijskih sprejemnikih in so poslušali nemške ali beograjske postaje, so lahko slišali Hitlerjev govor, v katerem je opravičeval napad na Jugoslavijo in na koncu povedal, da je dal svojim četam ukaz za bombardiranje Beograda in za splošen napad na mejah. Kdor pa je poslušal beograjsko radijsko postajo, pa je slišal obupne klice napovedovalca, ki je venomer ponavljal:

»Na Beograd pada kiša bomb!«

To je trajalo skoraj do sedme ure, ko so se začele rezke motnje. Oddaje in oddajne postaje je bilo konec; oglasila se je ponovno šele po osvoboditvi. Kdor je naravnl sprejemnik na Zagreb, je poslušal pretresujoče piske siren in opozorila protiletalske zaščite.

Na novomeškem trgu in po cestah je bil kakor običajno živahen promet. Ljudje še

niso vedeli, kaj se je zgodilo. V mesnicah, pri branjevcih in v gostilnah se je gnetlo ljudi, med katerimi so potekali vsakdanji razgovori. Novo mesto je bilo polno vojaštva. Oficirji so se brezskrbno sprehajali po trgu, razni zaposleni krokarji pa so robančili po trgu.

Redki, ki so iz oddajnikov zvedeli, kaj se je pravkar zgodilo, so razburjeni in splaseni hiteli sporočati sosedom in znancem najnovejše dogodke.

Sele okoli osme ure se je razvedelo, da je država napadena in da je v vojnem stanju. To so zvedeli tudi z vseh strani v mesto prihajajoči okoličani, ki so se začeli takoj vračati proti svojim vsem, da bi sporočili neprijetne novice svojcem in vaščancem.

Novomeščani so bili zaradi pričakovane ga zračnega napada zbegani in zaskrbljeni. Bilo je tudi precej nevernih Tomažev, ki nikakor niso hoteli verjeti, da je izbruhnila vojna. Mnogi so hoteli v lekarne in kupovali obvezni material in druga sredstva za prvo pomoč.

Med vojaštvom, ki ga je bilo v mestu zelo veliko, se je opazilo vznemirjenje in presenečenje. — V popoldanskih urah si na cestah videl le malo ljudi, vsi pa so se med hojo ozirali v nebo. Videli smo kazenjence, ki so hitro vozili iz poslopja, kjer

je bila zemljiška knjiga, zajetne knjige in zemljiškoknjizne spise na varno. Težka mora in negotovost sta od ure do ure naraščali.

Naslednje dni — 7., 8., 9. in 10. aprila — so se večkrat oglašale sirene in oznanjale alarme. Vse je bilo mrzlično, ljudje razburjeni. V promet je prišel nov demar, tako imenovani bankovci. Zaloge po trgovinah so se praznile. Od vseh strani so prihajale nove množice vojaštva in prostovoljnih oddelkov. Ustanavljale so se in odhajale naprej proti Gorjancem. Na vseh obrazih pa si čital zaskrbljenost in negotovost.

Porazne novice z bojišč o prodiranju sovražnika, o dogodkih v sosednji Hrvaški in podobno so oznanjale hitro se bližajoči splošni razsul.

Po mestu so se v tistih žalostnih dneh počasi pomikale nepregledne vrste vojaških voz; največ je bilo mobiliziranih kmečkih voz iz volovsko vprego. Opazovalce so obdajale z obupom in skrbjo. Krepke opazke so padale na račun vojaške zaostalosti in nepravilnosti jugoslovanske vojske. Vsa zmešnjava na cestah ni obetala dobrega konca.

(Nadaljevanje)

Ali pomaga Črnomalcem res samo graja v časopisih?

Tako se sprašuje dopisnik Dolenjskega lista, ki poroča, da je prišlo na predavanje o 400letnici slovenske knjige v Črnomlju 12. 24 ljudi...

O ljudski univerzi v Črnomlju smo letos pričeli že več vesti. Slabo spričevalo si pišejo prebivalci Črnomlja za kulturno-prosvetno in izobraževalno delo. Kje je vzrok, da jih ni na predavanja ljudske univerze, čeprav je bilo dovolj letakov in obveščanj? Ali je mar res, da Črnomalci samo čakajo, da bi vzeli kaj popolnoma gotovega s krožnika, da pa še takrat pogledajo, če se splača vzeti? ... V nekaterih belokranjskih vaseh je kulturno življenje bolj razgibano kakor v okrajnem mestu in bi bilo še bolj, če bi bilo več ljudi, ki bi navdušenemu prebivalstvu pomagali in ga vodili v tem delu. V Črnomlju se prosvetni delavci trudijo, da bi ljudem nudili prvovrstna vzgojna predavanja, ljudi pa ni blizu... Ni dovolj, da znaš samo brati in pisati — človek našega časa mora znati tudi kaj več! Na to naj pomislijo prebivalci Črnomlja ob prihodnjih predavanjih svoje ljudske univerze. G. S.

NOVO MESTO PRED DESETLETJI

(Nadaljevanje)

Zivljenjsko važna zadeva je bila pred 50 leti preskrba mesta za zdravo pitno vodo. Do otvoritve vodovoda v mesecu novembru l. 1902 je mesto dobivalo vodo iz Krake, v katero so se iztekali kanali in je bila voda vsa prej ko zdrava. Po vodo se je hodilo tudi na takozvani studenec v Kandiji nad Krko pod mostom. Ta voda pa ni bila studenčnica, temveč je prihajala od potoka po podzemeljski žilici; ob povodnjah je Krka zalila studenec, da ni bil uporaben. Da se olajša prebivalcem preskrba z vodo, so postavili na Glavnem trgu med Fichtenauovo hišo in rotovžem — velik monumentalni vodnjak iz litega železa, ki je bil izdelan l. 1861 v fužinah na Dvoru pri Zužemberku v livarni kneza Auersperga. Vodnjak je dobival vodo iz Krke po črpalki pri mestnem mlinu. Manjši vodnjak je bil pri kavarni pod Pauerjevo hišo, ki je dobival vodo od glavnega vodnjaka. Po mestu je bilo nekaj kapnic s strešno vodo. Stroški za vodovod so znašali 155.000 gl.; občina je prispevala 22 %.

Kdor je hotel piti zdravo vodo iz studenca, je šel po njo ali k studencu pod Ločensko cesto nad Krko nasproti graščine Graben, ali pa k studencu »Trščaka« pod sv. Ana. V Vrhovčevi ul. se je nahajalo ob šupi nasproti Fichtenauove hiše dolgo korito za napajanje živine. K vodnjaku sta spadala dva rezervoarja za shrambo vode. Vodovod dobiva vodo iz Gorjančev nad Stopičami, ki pa ni studenčnica, temveč voda potoka Težka voda in je ob času povodnji kalna. Črpalka je pod Stopičami, na električni pogon.

Naši za mejami

V eni zadnjih številčk Dolenjskega lista smo poročali o življenju naših koroških otrok za mejami ter prinesli nekaj odlomkov iz pism, ki so jih pisali dolenjskim pionirjem, s katerimi so že kar lepo povezani. Nabralo se je že precejšen kup teh pism in razglednic, na katerih pošiljajo pozdrave, fotografije svojih krajev in opisujejo, kako žive in delajo. Ker vemo, da bo tudi vas zanimalo, smo izbrali iz teh dopisov nekaj odlomkov.

Marija iz Svate v Rožu se prav pridno oglašuje in je pionirki Mariji na novomeški gimnaziji že dni napisala tole: »Nas res veselijo, da se tako zanimamo za našo usodo in sočustvujemo z nami, ker nam je to v veliko tolažbo ter nam daje poguma v naši borbi. Mogoče pa nam nekoč vendar zasije sonce svobode, da bomo združeni kot bratje in sestre v svobodni domovini.«

Nato pa opisuje svojo vas in pravi: »Sem doma v Svatinah, ki so bile v času Miklova Zala še zelo majhna vasica. Sedaj pa se je od takrat že mnogo spremenilo. Leta 1900 so tukaj zgradili železnico, ki je prerežala našo lepo vasico na dvoje. Tudi nekaj tujcev se je naselilo v našo vas, tako da valovi germanizacije butajo v to sicer skrito, a zgodovinsko vas. Moj dom je srednja kmetija, pri Serajniku, kjer je nekoč živel Mirko s svojo lepo ženo Miklovo Zalo, ki so jo ugrabili 1478 Turki... Pred nekaj dnevi je obiskal našo vas ravnatelj Hauptschule v St. Jakobu v Rožu prof. dr. L., ki se — čeprav Nemec — zanima za našo zgodovino in Miklovo Zalo. Meni je naročil, naj narišem našo hišo, katere posnetek bo priložil v posebni brošuri, ki jo piše. Toliko za danes o Miklovi Zali in naši vasi ter hiši, kjer je živel Miklova Zala...«

Z vodovodom je postal vodnjak na Glavnem trgu nepotreben in občina ga je prodala maja l. 1903 prof. Pamerju za njegov rojstni kraj na Tirolskem. Odstranitev vodnjaka z mestnega trga je bil gotovo prenapravljen sklep občinskega odbora, ker je vodnjak spadal k mestnim zanimivostim.

Iz mesta se je prišlo v Kandijo, ki je spadala k občini Smihel-Stopiče, največji na Kranjskem, po lesenem mostu med staro klavnico, ležečo na dotlenjem koncu klanca pri kapeli, in Cebelarjevo hišo v Kandiji, kjer je bila mitnica. Ta je pobirala, mostni no 4-kr. od živine. Ker je bil promet čez stari leseni most zaradi dveh ostrih klancev zelo otežkočen, je bil zgrajen med Kobetovo hišo v mestu in Kastelcevo v Kandiji nov železen most. Ministrstvo je dovolilo gradnjo mostu 7. januarja 1895. Družba za most je bila 28. dec. 1896. Na mestni strani so podrli Kutnerjevo in Jenknerjevo, na Kandijski strani pa Windischerjevo in Brulcevo hišo. Z deli so pričeli v septembru l. 1897, most pa je bil dogotovljen in izročen prometu 23. dec. leta 1898. 15. maja 1899 so začeli podirati stari leseni most.

Mestni uradi so imeli svoje prostore v starem, častiljivem »Rotovžu« na Glavnem trgu. To je bila mala enonadstropna hiša s stolpom in uro. Sezidan je bil l. 1720; spremljal je imel nekaj arkad. Prostorov je bilo malo in so bili zelo tesni; le mestna dvorana v prvem nadstropju je bila malo večja, pa je le s težavo sprejela pri sejah občinskega odbornika. (Se nadaljuje)

dovino in Miklovo Zalo. Meni je naročil, naj narišem našo hišo, katere posnetek bo priložil v posebni brošuri, ki jo piše. Toliko za danes o Miklovi Zali in naši vasi ter hiši, kjer je živel Miklova Zala...«

Značilen je tudi pripis njenega očeta, ki pravi:

»Nas res veselijo, da se tako zanimamo za našo usodo in smo vam hvaležni za vse vaše napore in za vašo veliko ljubezen, ki jo gojite do nas koroških bratov in sestra. Nas sicer ločuje nreje in gore, a duh sočutja in ljubezni ne pozna ovir.«

Iz St. Janža v Rožu pa se je oglašil mladinec Rupi, ki opisuje, kako so otvorili svojo škakalnico, ki so jo napravili tamkajšnji mladinci s prostovoljnimi urami. Z veseljem ugotavlja, da je prišel tudi naš Rudi Finžgar in da so se naši Jugoslovani dobro odrezali pred vsemi Avstrijci.

Mnogi v svojih pismih še poudarjajo, da se še vedno spominjajo lepih dni, ki so jih preživeli na našem morju in upajo, da bodo tudi letos smeli, saj se pridno učijo in želijo, da bi se tudi osebno spoznali z našimi dolenjskimi pionirji; vabijo jih na obisk na Koroško. Pišejo, da poslušajo pionirske razgovore v radiu Ljubljana, ki jih ima v uri za zamejstvo, in želijo, da bi slišali tudi naše dolenjske pionirje.

Tako, vidite, so vezi z našo mladino in ono za mejami vse večje in trdnjše. Zato mladina rada in hitro odgovarja na njihova pisma, ki jih tako željno berejo. Učo

Zamljen Jože — Drežec:

Izpolnila sta nalogo

Ze nekaj časa smo zbirali partizansko najnost. Na Kušljanovi žagi se je zbiralo. Puške, pištole, municija, vse, kar je bilo potrebno za splošen upor, za upor, iz katerega naj bi vzkliko lepše in boljše življenje našemu človeku.

Nešteto ur smo posedali pri Ivanu nešteto je bilo razgovorov, da je zatirani kmet, omrežen v kapitalistične zanke, spoznal, da je edino borba sredstvo, s katerim bo naš delovni človek prišel preko trpljenja in naporov do lepšega in boljšega kosa kruha. Nešteto poti in stopinj je moralo biti narejenih v snegu in blatu. Nešteto krat je še slavček gostolel v lepi in nepozabni noči ob potoku, ko se je noga borbenega delovnega človeka namerjala k drugim, željnimi spoznanja življenja in življenjskih prilik.

Zaloga partizanskega bogastva se je večala in gorila, da bo svojo razsežnost prebogat razkazovala. Prišel je orožar Vid in zahteval, da pošljemo to bogastvo na kraj, kjer je potrebno za našo borbo, za naše lepše in boljše življenje.

Rajonski odbor je razpravljal o tem važnem vprašanju in odločil, da prepeljeta Vid in Faruk dragoceni tovor pušk in municije v mesto, ga tam preložitja in oddata tja, kamor je bil namenjen in kjer so ga borci za svobodo potrebovali nujno in brez odlašanja.

Vid je opletal okrog doma, S Farukom sta nešteto krat premerila pot od mlina do žage in nazaj. V mislih jima je bila samo odredba rajonskega odbora: »Orožje prepeljita v mesto in ga predajta našim, ki ga bodo predali v šolsko taborišče!«

»Le kako?« je dejal Faruk, »le kako naj to opraviva?« 46 pušk in municija je le

precejšen tovor. In končno — pot, tudi ni brez straž in patrol in Talijan hodi povsod.«

»Vraga, naj bo, kar bo! Nalogo, ki sva jo dobila od rajonskega odbora, morava izpolniti. Faruk, kaj nisva potomeca tistih, ki so se borili na Krškem polju pod Gubcem? Moč puntarjev je bila še veliko manjša od naše in vendar so se borili, ker je to zahteval delovni človek, ker je to zahtevala sli človeka po boljšem življenju. Oni so se borili za staro pravdo, midva pa sva delček iste ogromne množice, ki se bori za novega človeka, za novo življenje. Zato na delo!«

Hitro je potekala noč v pripravah. Sant, zaboje, slama, konj in kaj se vse!

»Zlodej, Vid, saj nas lahko pregledajo Lahi! Majhen pogled v zaboje in končala sva borbo in končala sva najino poslanstvo. Puške morava prekriti, vsaj za prvo silo!«

Le kaj in kako bi? S čim bi prekrila bogastvo, da bi ne bilo sile? To je bilo vprašanje, ki jima je polnilo možgane. Zadnji čas je že bil, da odrineta iz vasi. Zadnji čas je bil, da izgineta očem častilcev farnega patrona sv. Jerneja, ki so vsak dan prihajali v župno cerkev na že tolikokrat izmoljene, a še nikoli uslišane molitve in prošnje.

V senici je imel Vidov brat jabolka; lepa rdeča in rumena jabolka, sočna tako, da bi vanje ugriznil s polno slastjo. Nič ne pomaga, jabolka bi bila res bolj primerna za mlade zobe, pa kaj, ko bi pa mladi ljudje morali umirati od krute roke okupatorja, če bi ne podil iz dneva v dan naš borec zasovražena fašista. Morajo biti za vabo! Naj bodo jabolka za pregrinjalo tistega, ki bo odločalo o samostojnosti kmečkega človeka, ki bo odločalo o do-

Ustanovitev ljudske univerze v Podzemlju

Na tem mestu smo že često kronistično zabeležili razne uspehe pa tudi neuspehe kulturnoprosvetnega dela v Podzemlju območju. Ko je bilo potrebno kritizirati premajhno zanimanje mladine v podzemeljskem šolskem okolju za izobraževalne tečaje, smo odkritosrežno grajali, kar je bilo groje vredno. Podzemelj, ki ima danes po uvidevnosti naših prosvetnih oblasti nižjo gimnazijo in šest učiteljev, bi moral v kulturno-prosvetnem oziru pomeniti vsekakor nekaj več, kakor je pokazal zadnja leta. Z zadovoljenjem beležimo, da se je učitelstvo podzemeljske šole dovolj trudilo, da bi privabilo v izobraževalni tečaj zlasti mladino, ki bi se lahko v tem tečaju izobraževala in izpopolnila pomanjkljivo znanje, za katerega je bila vsled neurejenih šolskih razmer oropana v vojnem času.

Kljub prizadevanju tamšnjega šolskega upravitelja pa izobraževalnega tečaja v Podzemlju ni bilo niti lanske niti letošnjo zimo, dasi so bili zanj dani vsi pogoji.

Da bi pa ne bili podobni tistim nergačem, ki povsod iščejo samo slabe strani podzemeljskega kulturno-prosvetnega dela, z veseljem pričujemo vest našega dopisnika, ki nam javlja, da se je mladinski aktiv v Podzemlju v zadnjih tednih le razgibal in pričel kazati večje zanimanje za kulturni napredek. Mladina se pripravlja na uprizoritev Lipahovega »Glavnega dobitka« in je sprejela načrt za dostojno proslavo desete obletnice ustanovitve OF ter se za proslavo že tudi pripravlja. A kar je najvažnejše in kar z veseljem pričujemo, je dejstvo, da je po zaslugi podzemeljskega šol. upravitelja in mlad. aktivna končno tudi v Podzemlju zaživela Ljudska univerza.

Odbor Ljudske univerze šteje 5 prizadevnih odbornikov iz vrst prosvetnih delavcev mladinskega aktivna LMS, krajevnega odbora OF in zastopnika krajevne organizacije ZB.

Obisk kino predstav v Trebnjem

Lani so predvajali v Trebnjem 48 filmov, ki si jih je na 143 predstavah ogledalo 12.955 gledalcev. Najbolj obiskani so bili filmi »Hamlet« (594 gledalcev), Sirota Stina (424 gledalcev), Potepuha v nebesih povprečno po 300 ljudi. Ljudje radi obiskujejo zgodovinske in humoristične filme.

Letos je bilo do marca predvajanih 10 filmov z 21 predstavami, ki si jih je ogledalo 3656 ljudi. Zmagal je seveda »Tarzan«, ki je privabil kar 1132 gledalcev. Za »Noč v Casabancii« se je zanimalo 490 gledalcev... Okus trebanjskih obiskovalcev kino predstav ni še izbrušen, o njem pa verjetno do zdaj tudi še ni nihče razpravljal. Številke same nam povedo dovolj. Kino predstave obiskujejo predvsem Trebnjčani sami in ljudje iz bližnje okolice, obisk pa bi bil zaradi ugodnih zvez z vlakom lahko večji, predvsem z oledalci iz St. Jerneja, Kr. meja, Mirne, Mokronoga in drugih krajev, kjer kino podjetij še nimajo.

Obisk bi se lahko izboljšal tudi s predstavami, ki bi bile ob nedeljah dopoldne. Rešiti pa bi bilo treba tudi vprašanje obiska nekaterih filmov za mladino pod 16. leti. Ne moremo namreč trditi, da so vsi filmi, ki pridejo v Trebnje, tudi že vzgojni.

V. F.

končni zmagi nad vsemi, ki tlačijo vse, ki razjedajo življenje delovnemu človeku!

Z veliko previdnostjo in natančnostjo sta Vid in Faruk postavljala jabolko poleg jabolka v zaboje, prepola orožja, in na prvi sloj jabolka še drugega in še tretjega.

»Prelepa so ta jabolka, da ne bi zamikala tudi najbolj uradnega fašista,« je dejal Faruk in se široko nasmehal. Oba sta ogledovala vrste lepih sočnih jabolk in zabijala pokrov na zaboje. »Morda pa le prerineva.«

Na cesti se je slišal šepet nočne patrole fašistov, ki je kdo ve kam namerjala korak. Sence pušk z nasajenimi bajoneti so se plazile po zidovih hiš in se izgubile tja nekam proti Stari vasi.

»Naj bo, v imenu ljudstva in rajonskega odbora!« Pognala sta v živo tmino zimskega jutra. Na trgu ju ustavi patrola. Papirje in kaj vozita? Vid potegne iz žepa neko listino, ki mu jo je preskrbel rajonski odbor. Z malomarno gesto pa pokaže na zaboje, iz katerega so silila jabolka. Patrola je bila zadovoljna; pustila je voznika naprej. Pot do maharovške kapelice se je vlekla, da je ni bilo konca, čeprav suha in zmrzla cesta je dajala občutek, da se na sanice prijemlje blato in da zadržuje sani kljub od naporov kadečega se konja. Po vasi so lajali psi; Faruk je sklenil, da ne bo imel nikdar psa, da ne bo motil ljudi, ki imajo tako važen posel kot ga imata on in njegov tovariš nocoj. Po hišah so se že prižigale luči in tam za vasio je prešeren fant zaukal v gluho noč. Skozi maharovško hosto je obema zastajala sapa in šele moč nad osvežujočo Krko jima je sprostil stisnjene prsi in zastajajočo sapo.

»Vraga, morda bova pa le prišla brez večjih nezgod na cilj,« je dejal Faruk.

»Ne hvale dneva pred večerom!« In zopet je Vid udaril po konju, ki je že ves čas tekkel v lahnem diru.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Na pobudo odbora je podzemeljska Ljudska univerza že pričela z rednimi predavanji, ki so vsak drugi torek v podzemeljski šoli. Prvo predavanje »O ameriškem kaparju in njegovem zatiranju«, ki ga je imel domači šolski upravitelj, je obiskalo zares komaj 18 ljudi, toda led je bil prebit; Ljudska univerza v Podzemlju je zaživela. Drugo predavanje »Borba proti insektom v naših sadovnjakih in v poljedelstvu« je imela tovaršica Dana Pavlin iz Crnomlja. To predavanje pa je obiskalo že 76 poslušalcev, ki so bili predavateljici hvaležni za njena poučna izvajanja.

Ljudski univerzi v Podzemlju želimo mnogo uspehov tudi v bodoče! — c.

Kulturno in prosvetno delo v Predgradu

O Poljanski dolini nad Kolpo se je v naših časopisih prav malo pisalo. Velika pomanjkljivost je bila tudi v tem, da tukaj ni bilo naročnikov na Dolenjski list, ki ga do pred kratkim sploh nismo poznali.

Kulturno in prosvetno delo je posebno v Predgradu močno razgibano. V vaškem kulturno-umetniškem društvu dela dramatska družina, folklorna grupa in pevski zbor. Veliko zaslug za razvito prosvetno delo ima Metka Staudohar, ki je zbrala okoli sebe mladince in mladinke. Nastopili so že trikrat, zdaj pa pripravljajo Jurčičevega Desetega brata. Grupa je začela brez kakršnekoli pomoči, danes pa že imajo oder; dvoranu kulise in svetlavo so uredili, čeprav nimajo še elektrike. Tudi v okolške vasi radi zavijejo na gostovanje.

Zenin in nevesta iz Predgrada v narodni noši

Pevski zbor, ki ga vodi poštvovalni Jože Smalcelj, je letos naštudiral samostojen pevski koncert s sodobnimi umetnimi in narodnimi pesmimi. Za 10. obletnico ustanovitve OF pripravljajo nov spored. Folklorna grupa nima rednih vaj. Predgrajsko kolo znajo peslati vsi ljudje; večkrat pa se sestanejo in zaplešejo narodna kola in pojejo pesmi.

O sporedu za prosiavitev 10. obletnice ustanovitve OF še trdno molčijo, prepričan pa sem, da nas bodo za ta veliki praznik prijetno presenetili. Janez

Odlično predavanje, malo poslušalcev

Preteklo sredo je predaval na novomeški ljudski univerzi inž. Burnik Vlado iz rudnika Semovo o »Življenju rudarjev pod zemljo«. Izredno zanimivo predavanje so spremljale številne slike o načinih kopanja rud, o pogojih rudarskega dela pod zemljo, o plinih in ognju pri kopanju premoča, predavatelj pa je nanizal tudi precej številko o globinah znanih rudnikov doma in po svetu. Pred zaključkom je povedal marsikaj zanimivega še o rudnem bogastvu Jugoslavije.

Pričakovali smo, da bo predavanje s tako privlačnim naslovom obiskala kakor navadno množica obiskovalcev, prišlo pa je le nekaj nad 20 odraslih in blizu 40 študentov. Vsi, ki so predavanje poslušali, so odšli iz dvorane izredno zadovoljni. Pogrešali pa smo delavce, nameščence in žene. Čudimo se skrajni nedelavnosti kulturno-prosvetnih referentov v novomeških sindikalnih podružnicah, ki navzke prošnjam in priporočilom ne uspejo privabiti svojih članov na poučna in vzgojna predavanja Ljudske univerze. V aprilu bo priredila Ljudska univerza še 4 zanimiva predavanja. Ali se bodo sindikalne podružnice vsaj v tem mesecu zbudile iz spanja?

vsem, ki do 15. aprila 1951 ne bodo imeli plačane vsaj polletne naročnine. Današnji številki prilagamo položnice za zamudnike in nove naročnike.

Naročnina za leto 1951 znaša 150 din, polletna 75. din.

Nove naročnike prosimo, da napišejo na hrbtno stran položnice „nov naročnik.“

UPRAVA

VOLK, OVCJA KOZA IN MALE STRMICE

V hriboviti vasi pri Zburah se je pojavil pred volitvami volk v ovčji koži. Trlep Jože v Mali Strmici je stric, ki je z vso vneto govornico med vaščani, da ne sme nihče na volišče. Sosedje se strašili, da bodo s tem, ko bodo volili, že prodali svojo zemljo. Makšetu je prigovarjal, naj ne gre voliti, češ, da tudi on, Trlep, ne bo šel. Voliti je nevarno, tako je pridigal, ker bodo ravno na Makšetovem posestvu ustanovili združeno ekonomijo. Makše bo prodal pa kar cele Strmice; če bo šel na volišče. Pri delu mu je vneto pomagala Zaman Marija. Ceprav nima obvezne oddaje, vedno neumno besedi po vasi. Toda — zaman sta se oba trudila...

V mraku je prišel na volišče tudi sam Trlep, ki ni hotel, da bi ga kdo prej videl. Po volitvah so se Strmčanom odprle oči. Vprašali so ga, čemu je šel voliti, pa je pojasnil, da zato, ker še ni izpolnil oddaje govejega mesa za lansko leto in da mu bo tako vol lahko ostal še nekaj časa v hlevu. **Zavedni Strmčani.**

MLADINA V TREBANJSKEM OKRAJU

Na nedavni okrajni mladinski konferenci v Trebnjem so izvoljeni delegati poročali o delu in ugotovili, da je v okraju zdaj 65 aktivov, v katerih je 1573 mladincev in mladink. Lani so mnogi aktivni razvili živahno kulturno-prošvetno delo, kot n. pr. v St. Rupertu, Mokronogu, Vel. Cerniku, Starem trgu, Korentki itd. Slabše je bilo s politično-vzgojnim delom in študijem v mladinskih aktivih. Pionirjem so najbolj pomagali mladinci v Vel. Loki, ki so svoje mlade tovariše obdarili tudi s knjigami.

Na razne izlete je lani šlo v primorske kraje blizu 800 mladincev in mladink. Skupina 64 mladincev je bila n. pr. pet dni v Splitu, na Hvaru in drugje. Mladina želi spoznati lepote naše domovine.

Prehodno zastavico za najboljšo delo je prejel aktiv v St. Rupertu, ki tekmuje z vsemi organizacijami okraja v pripravah na 10. obletnico ustanovitve OF. Priznanja so prejeli aktiv Sv. Križ, Kriške rebri in sekretar aktiv Kriška reber Ivo Pirnovar.

Delegati so poročali, da je na 9 izobraževalnih tečajih v okraju 180 mladincev in mladink, kar pa je v primeru z lanskim letom malo. Zadržnikom so največ pomagali mladinci v Sv. Križu, Dobriču in v Mokronogu. V prostovoljnem delu pa prednjačijo mladinci v rudniku Krmelj, mladina v Starem trgu in čevljarški aktiv v Mokronogu. — Mladina se je začela zanimati tudi za šah; Dobro se igrajo v St. Rupertu, pa tudi v Dobriču, Kriški rebri in aktiv na OLO.

Po razpravljanju so izvolili v okrajni komite LMS 23 članov, v revizijsko komisijo pa 3 člane. Sklepi, ki so bili nato sprejeti, so posvečeni predvsem pripravam na 10. obletnico ustanovitve OF, tekmovanju za čimvečjo udeležbo na gradnji letošnje mladinske proge Doboj—Banja Luka in na vsestransko poživitev organizacije. **V. F.**

MOKRONOG

V januarju se je na pobudo dobrih mladincev ustanovil v Mokronogu mladinski pevski zbor. Mladina z veseljem hodi na vaje in je pevec od vaje do vaje več. Pod vodstvom učiteljice Martine Pleskovičeve, ki navzlic obilni zaposlitvi vlaga mnogo truda v to delo, imajo mladinci dvakrat na teden vaje. Nastopili so doslej že na Prešernovi proslavi in 8. marca, pripravljajo pa se tudi na nove nastope.

Ceprav ni bilo nobene zime, boste mislili, da smo v Mokronogu zaspali zimsko spanje kakor polhi v znanih Ajdovskih jamah v Zapečarju. Toda ni tako! Mnogo lepega in koristnega se naredi tudi pri nas.

Praznik žena smo lepo proslavili in smo žene hvaležno učiteljicam, ki so naučile pionirke lepih nastopov. Najlepsi vtis in priznanje pa je dalo ljudstvo Zvezni borcev, ki je podarila 8. marca revni vdovi tovarišici Zorničkovi 5.000 dinarjev.

Odbornice AFZ so delile ameriško pomoč organizacije CARE: mleko in jajca v prahu ter sir. Razdeliti bi morale te stvari predvsem materam z otroci, vendar pa so se tu dogodile tudi nepravilnosti in je bilo slišati precej zabavljanja. Dobile so nekaj živih tudi take, ki ne spadajo v vrsto pomoči potrebnih. Drugič morajo bolj premisliti pred delitvami!

Pred volitvami smo popravili več važnih poti, tako v Bruni vasi, Ostrožniku, Mokronogu in drugod. Lotili smo se dela z vneto, nadaljevali pa po volitvah. Ze vidimo sledove našega truda: prej zapuščen pot v vas je nudila tujcu vtis, da v vasi ni nobene zdrave roke. Danes je drugače. Poti pa bo potrebno popraviti še marsikje. V skupnosti je moč. Kdor ne verjame, naj nas posnema in po storjenem delu bo zadovoljen. **S. U.**

PLANINA NAD SEMICEM

O državnih posestvih zadnje čase bolj malo beremo, kakor da ni kaj povedati o njih. Pa ni tako — dela je vedno veliko, posebno pri naši živinoreji na Planini. Posestvo je mlado gospodarsvo, staro komaj dve leti. Ustanovljeno je bilo na pobudo okrajnega aktivista tov. Franca Koširja, sedanjega predsednika OLO Cernomelj, ki nam je vedno poudarjal, da bi lahko uvedli na Planini sodobno živinorejo. Prvo leto smo bili zaradi različnih težav kar nezadovoljni z našim delom. Danes, ko se lahko postavimo s polnimi hlevi zdrave, lepe goveje živine in več pari konj, pa smo ponosni na tovariša Koširja in naše dveletne napore. Po več mesecev ne potrebujemo veterinarja; živina zdravo uspeva in napreduje. Ljudje na posestvu, predvsem živinorejci in konjarji, se trudijo, da bi navzlic lanskim sušnim zimam pravilno krmili živino. Varčujejo s senom in z vsem drugim, kar je na posestvu.

Odslej se bomo v Dolenjskem listu večkrat oglašili in seznanjali prebivalce naših okrajev z našim delom. Opisali pa bomo tudi ljudi, ki črno gledajo na naš napredek, po drugi strani pa sami zahtevajo od državnega posestva pomoč, kadar jim je potrebna. **J. F.**

ALI JE TA VRSTA »MALIH ZIVALI« V TREBNJEM ZASČITENA?

V zadnjem času so skoraj vse trebanjske gospodinjice oborožene z različnimi hladnimi orodjem, kot so metle in druge podobne priprave. To pa le takrat, kadar krmijo kuretinu in prašiče ali pa če imajo opravke na dvorišču. Pa ne da bi bila ta oborožitev posledica vojnemuškaške propagande? Ne! Čisto praktičen in utemeljen razlog imajo ženske za to.

V Trebnjem se je v zadnjem času zaredila nova vrsta »malih zivali« z dolgim, kot bič tankim repom, velikimi brkami in kot ogenj svetilkajočimi se očmi. Gospodinjice morajo z »orožjem« stati na straži dokler krmijo prašiče in kokoši, sicer jim te nadbudne živalce vse požrejo. Trdijo, da se živalce v Trebnjem tako hitro množijo, da raste nevarnost za obstanek drugih živali.

KRATKOTRAJNA PREBRISANOST

Sadar Rozika, knjigovodkinja KZ v Trebnjem, je sprejela od Odkupnega podjetja več tisoč kmečkih bonov. Opazila je po prejemu, da 10.000 bonov pomotoma niso vključili. Začela jih je uporabljati za nabavo tekstilnega blaga. Zadeva seveda dolgo ni ostala skrita. Na sodišče je bila Sadarjeva obsojena na plačilo 4000 din in na 6 mesecev zapora pogojno.

KADAR IMA CLOVEK PREVEC FUNKCIJ

Novak Franc iz St. Lovrenca ob Tenenci je sprejel vsako funkcijo. Poleg tega, da je bil upravnik pitališča, je imel še druge dolžnosti. Lani je sprejemal vagonške pošiljke kornje v štrčkih, ki je bila še skoraj zelena. Ker ni bilo skladišče dovolj veliko, je kornje shranjeval tudi pri privatnikih, vendar pa je bila kornja marsikje nametana tudi po meter visoko. Začela se je kvariti, tako da se je na 12 mestih uničilo blizu 4000 kg kornje. Res je, da uprava pitališča ni preskrbela skladišč, pa tudi samo pitališče ni bilo naerno sezidano. Ker so v svinjski kuhinji sušili tudi drva, so se ta vžgala in povzročila škodo. — Zaradi brezbrzičnosti je bil Novak kaznovan z mesecem dni boljševalnega dela.

3 LETA ODVZEMA PROSTOSTI S PRISILNIM DELOM ZA 7 DOKAZANIH TATVIN IN GOLJUFIJ

Vladar Ivan iz Semice je mlad po letih — ima jih šele 24 —, je pa že star tat. V dobrem letu si je s tatvinami ali pa različnimi goljufljami prisvojil številne obleke, plašče, razno orodje, asposodila si je dvokolo in druge predmete in te preprodal. Izdajal se je za aktivista in pripovedoval ljudem, da jim ni treba voziti lesa iz gozdov na Rogu, samo da je dobil pijačo. Izdajal se je tudi za organa Javnega tožilstva Novoga mesta. Sodišče ga je za dokazane tatvine in ostale prekrške obsodilo na 3 leta odvzema prostosti s prisilnim delom.

ZA NEDOVLJENO OBRT — ZAPOR

Grubar reter, posestanik na Javorovici, Zupan Janez, kmet z 12 ha zemlje na Javorovici in odbornik KLO Smarje, Račkovice

skih četveronožcev in morda tudi samih Trebanjcev.

V drugih krajih pravijo tem živalicam podgane in jih preganjajo na vse načine; v Trebnjem pa uživajo, kakor vse kaže, polno zasluga. To pa najozar zato, ker te živalice »opravijo« precej dela takorekno udarniško kar čez noč po vseh skladiščih hrane, na postaji, klavnici pa tudi privatnih skladiščih, da kmalu ne bo treba za to delo nobene druge delovne sile, če bo šlo tako naprej.

Zakaj se v Trebnjem nič ne pokrene za pokončevanje te nadloge nam ni znano. Obstaja sum, da se Trebnje mogoče želi proslaviti v svetu prav v tem, da bo postalo pitališče te škodljive živali, katero po drugih krajih pokončujejo z vsemi sredstvi in to iz zdravstvenih in gospodarskih razlogov. **D.**

»Jabolka jedo!« Nič drugega ni spravi iz sebe. Ne mogel bi reči, ali se je Vidov obraz smejal ali so se mišice na obrazu napele od jeze, ko je obračal nazaj na zaboj svoj pogled. Faruku je zamrniljal.

»Preden pridejo do zadnje plasti in odkrijejo našo zalogo, bomo že v mestu!«

V daljavi se je že odražal zvonik novomeškega kaptlja. Na desni so se razširjale mestne hiše in iz njih se je kadil gost, siv dim. Meščani že kuhajo zajutrek. Se par močnih potegljajev in sani bodo priromale na Košakovo dvorišče. Tam že čakajo druge sani, v katerih je vprežen vranec z rdečo uzdo.

Zadaj na saneh je pričelo še živahnejše razpravljanje. Faruk si je le preko ramena ogledal ta živčav. Fašisti so mu kazali, naj ustavi. Osnovnošolsko poslopje je s svojo ogromnostjo v jutranji sivini kazalo še ostudnejše lice. Z ustavljenih sani so pokakali fašisti. Vsak je pobral še nekaj jabolka in sani so ubrale svojo pot. Se nekaj korakov in tovor mora biti na mestu.

Na Košakovem dvorišču je bilo polno ljudi. Ponedeljska sejmica jih je privabila v mesto. Tam, kjer je bil drenj najgostejši, tam je stal vprežen vranec z rdečo uzdo. Le s težavo je Vid zapeljal tik sani.

Z nezaupanjem sta gledala voznika, ki je malomarno sedel na deski in se razgledoval po dvorišču.

»Kaj praviš, ali je pravi? Vraga, če bova izročila bogastvo nepravemu, sva ga polomila za cel rajonski odbor.«

»Kar bo, pa bo, nagovorim ga,« je dejal Faruk.

»Je mraz?«

Adolf, so bili zelo zaskrbljeni za prehrano svoje okolice. Ker slučajno nimajo v bližini mesnice, so si sami izdali dovoljenja za klanje in začeli s koristno obrtjo kar v gozdu za vasjo. Zastonj se seveda niso trudili; kilogram govejega mesa so prodajali vaščanom po 150 dinarjev. Zaklali so dve govedi, pri prodaji drugega pa jih je obiskala Ljudska milica, ki se z njihovim načinom izvrševanja obrti ni strinjala... Grubar in Zupan svojih rednih obveznosti v oddaji mesa, masti in mleka nista izpolnila.

Zaradi nedovoljenih zakolov jih je okrajno sodišče v Novem mestu obsodilo: Grubarja Petra na 4 mesece in 10 dni odvzema prostosti in denarno kazen 2500 din. Ratkoviča Adolfa pa na 6 mesecev odvzema prostosti, vse pa na zaplembo izkupička za meso in plačilo stroškov kazenskega postopka. Pri Ratkoviču je sodišče upoštevalo obremenilno okolnost, da je kot član KLO sodeloval pri črnih zakolih.

DE VESTE?

Vlak se bo podražil — tisti namreč, ki vozi skozi Globodol nad Mirno pečjo. To vedo sicer samo nekateri Globodolčani, vendar pa v to raco sami ne verjamejo več čisto trdno.

Ce bi bilo več takih kupcev, kot so namočenci zagrebške »Na-Mex«, ki so v novomeških trgovinah nakupili blaga za blizu pol milijona dinarjev, v Zužemberku pa poleg tega še za 250.000 dinarjev, bi se lahko znova vrnil v »srečne čase« dolgih repov pred trgovinami.

Pred dnevi je neznan tat rešil MLO Metlika večletne skrbi, kako bi spravili v pogon žago. Zaga ni delala že več let, ker baje ni bilo primernega žagarja. Da se ne bi MLO še naprej ukvarjal z vprašanjem kako zapositi enega ali dva človeka, je neznan »dobrotnik« ukradel na žagi motor. Vprašanje mestne žage v Metliki je s tem rešeno.

Ce ne bi bilo demokracije, bi v Metliki kmalu dobili najno potrebne prostore za Belokranjski muzej. Ker pa imamo demokracijo, izjavljajo nekateri stanovalci prostorov, kjer bo nameščen muzej, da se bodo selili samo »s pomočjo milice«...

Najbolj priljubljen šport v Novem mestu je kolesarjenje čez zapreke. Med zapreke prištevajo novomeški kolesarji ljudi v parku in na pločnikih, prav tako pa tudi izkopane jarke na Ljubljanski cesti. V zadnjem času so pokazali izredne uspehe in spretnost. Skoda le, da njihovega prizadevanja ne spremljajo prometni organi.

Kovačeva kobila je bosa, pekova žena pa lačna. Tako stari pregovor, ki pa drži še danes za novomeško mestno stanovanjsko komisijo. Izgubila je skromen lokalček na Glavnem trgu; trenutno je na »odpustu«, če pa od nje kaj želite, dobite referenta na ulici, v slabem vremenu pa na hodniku pred bivšim lokalom.

»Nam ni silé, drugi pa naj si pomagajo...« Tako mislijo člani Ljudske inspekcije v Globodolu, ki navzlic raznim nepravilnostim v kraju zadovoljno smrečijo. Vaščani upajo, da jim bodo lahko kmalu voščili dobro jutro!

MALI OGLASI

OKRAJNI MAGAZIN ČRNOMELJ je prevzel s 15. marcem 1951 celotno poslovanje podjetja »ODPAD« v črnemeljskem okraju. Zaradi tega prosimo vse krajevne ljudske odbore, šole, podjetja in zasebnike, da javijo vsako količino odpadkov najbližji podružnici ozir. poslovalnici Okrajnega magazina, da jih bo prevzel njen uslužbenec. Ker so razni odpadki tekstila, železa, papirja, kosti itd. važna surovina za našo industrijo, naprosamo, da jih ne zavržete, temveč zbirate. Podjetja in ustanove pa so to dolžne storiti po uredbi o zbiranju odpadkov. — Okrajni magazin Črnomoelj, poslovalnica »ODPAD«.

Advokat dr. Smodej Dušan v Novem mestu obvešča, da je preselil svojo odvetniško pisarno v Novem mestu iz hiše na Ljubljanski cesti št. 25 na Glavni trg št. 5 (hiša dr. Ivančiča).

Preključem izgubljeni izkaznico o dvo-kolesu na ime Selak Franc, Podturen v Toplice.

POTOVAL BOS BREZ JEZE, CE SI KUPIS PRED VOŽNJO VOZOVNICO V POSLOVALNICI

Putnika V NOVEM MESTU

(Nadaljevanje s 3 strani)

Spet sta se udala vsak svojim mišlim, ki so razpredale vse mogoče domišljije. Faruk je premišljeval svoje kratko življenje in uvidel, da prav za prav še sploh ni začel živeti. Vid pa se je utapljal v domišljijo, kako se bo po končanih akcijah, ki tako in tako ne bodo dolgo trajale, spet vsedel za stroj in šival Sentjernejčanom nove in zakrpane obleke.

Tam nekje pod Struškim gradom ju je ustavila fašistična patrula. Vid ni vedel ali bi pognal ali ustavil, ali pa skočil s sani in prepustil konja in puške svoji poti. Toda ostal je na saneh ko pribit. Faruk je le krepkeje stisnil za petelina in čakal na zadnji trenutek, ko ne bo pomagal noben izgovor več. Na ustavljene sani so posedli fašisti.

»Peljita nas v mesto!« je dejal vodja fašistične patrulje. In že se šest ljudi sedelo na zaboj, prepolnem partizanskega bogastva in obnem sovraštva do fašizma. Vidu je postajalo srce vedno težje in težje. Faruk se je presedal na deski, ko da bi ga nekaj grizlo. Zadaj za njima pa se je začel laški direndaj. Saj sta pravzaprav govorila samo dva. Vsi ostali pa so oddajali samo glasove, ki niso pomenili ne dobro, ne slabo. Faruku je šla preko možgan le ena sama misel — da ne bi kdo posegel v zaboj.

Konj je dirjal po zmrzli cesti. Niti klanec, niti dolina mu nista delala ovire. Samo čimprej v mesto, samo čimprej med ljudi, med naše ljudi. Faruk se je zdrnil. Za seboj je slišal značilni šum slastno ugriznjenega jabolka. Z jekleno roko je prijel Vida.